

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

Examen VI. De Eucharistia.

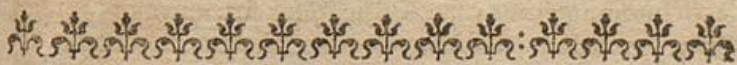
urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

Pontifici reseruata, quod illa duo non comprehenduntur in generali concessione, nisi exprimantur: reliqua autem satis expressa censentur, dum non excipiuntur.

100. *Potest ne quis in vno, vel duobus bis lucrari Iubilæum quoad omnia priuilegia?* Negat Layman lib. 5. tract. 7. c. 8. n. 9. Laym.

Filliucius tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 278. Clementem VIII. respondisse testatur, Iubilæum tam in anno Sancto, quam in aliis semel tantum sumi posse. Rationem reddit Torres 2. 2. Torr.

tom. 1. cap. 188. a. 12. d. 6. num. 8. quia in Breui dicitur, gratiam consequendam esse vna è duabus hebdomadibus dis-iunctione. Porro Henriquez lib. 6. cap. 16. num. 3. contrarium Henriq. affirmavit; quia cum Iubilæum propter opera concedatur, & bis iniuncta opera possit quis implere: non est, cur Iubilæum bis obtinere non possit; præcipuè quia gratiæ sunt ampliandæ.

EXAMEN VI.

Circa materiam de Sacramento Eucharistiæ.

CAPVT PRIMVM.

Definitio, institutio, necessitas Eucharistiæ.

1. *Vidnam Eucharistia?* Sacramentum, quod sub speciebus panis & vini continet corpus & sanguinem Christi ad conseruationem spiritualis vitæ per Baptismum acceptæ.

2. *Quando institutum hoc Sacramentum?* Ab ipso Christo in vltima Cœna perfectum est, quando post Agnum typicum, & lotis Discipulorum pedibus ante communem Cœnam, illud instituit, primus sumpsit, & omnibus Discipulis dedit, etiam Iudæ, quo tempore, vti ex Patrum constat sententiis, conuenientissimè institutum est.

3. *Quàm necessaria sit Eucharistia?* Ex fine quidem maxime eius necessitas agnoscitur. Finis quippe instituendi huiusce Mysterij non originalis, aut mortalis culpæ remissio, sed gratiæ augmentum, & spiritualis vitæ nutritio fuit. Et quamuis ad perseverandum in gratia siue re ipsa, siue in voto medium absolutè necessarium non sit, non paruulis modò,

826 *Moralis Theologiae Tract. VII. Sacramenta,*
sed neque ipsis adultis: ita tamen efficax est, & præpotens,
ut moraliter ad id necessarium videatur, ut propterea iu-
ustificatos omnes illius votum habere aliqua ratione dicen-
dum sit.

CAPVT II.

De materia & forma Eucharistia.

4. *Quanam Eucharistia materia?* Necessaria quidem hu-
ius Sacramenti materia panis & vinum est. Materia
equidem panis ex tritico conficienda; unde nec apta legumi-
na, nec granum quod triticum non sit, v.g. hordeum, milium,
panicum. Porro naturali aqua subactus esse debet, & solo igne
decoctus siue azimus, siue fermentatus sit: quamuis azimus
aptior iuxta Ecclesiasticam] consuetudinem materia sit. Vi-
num ex vite, cuiuscunque illud sit conditionis, modò ex vasis
maturis sit expressum. Cerrè huic ex Ecclesiæ præcepto pa-
rum aquæ naturalis miscendum.

5. *An utriusque materia, panis scilicet & vini iungenda sit
in consecratione?* Ita planè, non Sacramenti necessitate, sed di-
uini præcepti obligatione: in quo tamen grauissima de causa
Pontificem posse dispensare probabiliter affirmo.

6. *Vertitur ne in sanguinem aqua?* Si Consecrationis tem-
pore fuerit iam in vinum conuersa, vertetur in sanguinem;
sin minus, nil prohibet quo minus aqua pura remaneat, vti
communior docet opinio.

7. *Quanam forma panis, & vini?* Verba determinata, ac
certa, quæ à ministris recitando, & significando proferuntur.
Forma corporis est: *Hoc est enim corpus meum*: Sanguinis au-
tem: *Hic est enim Calix Sanguinis mei, noui, & æterni testa-
menti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in
remissionem peccatorum*. Profectò verba efficacissima, Christi
enim præsentiam efficiunt, ex cuius existentia veritas pendet.
Per illud pronomen *hoc*, in forma Corporis designatur Chri-
sti corpus, pro vt in termino prolationis verborum acciden-
tibus panis præsens est; quemadmodum per pronomen, *hic*
in forma sanguinis designatur Christi sanguinis prout in fine
verborum accidentibus panis præsens est.

8. *Quanam verba sunt in utraque forma de necessitate?*
In forma corporis, *Hoc est corpus meum*: Coniunctio, enim
haud,

haud de necessitate, sed de præcepto. In forma sanguinis; *Hic est sanguis meus*, vel *Hic Calix sanguinis mei*: cætera de præcepto tantùm sunt.

CAPUT III.

De effectibus Eucharistia.

9. **F**orma utriusque admirabiles effectus recense. In primis vi sua tanquam instrumenta Corpus & sanguinem Christi conficiunt, ita vt sub panis specie Christi corpus: sub vini autem speciebus Christi sanguis verè & substantialiter contineatur, panis ac vini nullatenus substantia remanente. Hæc præsentia Christi per veram conuersionem substantiæ panis in Corpus, & substantiæ vini in sanguinem fit, ita vt non modò sub prædictis speciebus Christi corpus adducatur, & sanguis: verùm etiam ita intimè in substantiam Christi pertingat, vt sufficiens esset terminum producere, si iam productus non esset; quæ conuersio Transsubstantiatio dicitur. Deinde totam Christi substantiam præsentem efficiunt: humanitatem scilicet, quæ corpus, animam, & sanguinem eius amplectitur, & ipsam Verbi Diuinitatem. Præterea totam quantitatem, quam habet in cælo; quæ tamen non per modum extensiuum in ordine ad locum, sed per modum tantùm extensiuum in ordine ad totum, & partes in Sacramento reperitur. Ad hæc, ex vi verborum sub panis quidem specie Corpus est Christi, cætera per concomitantiam; sub vini autem specie sanguis tantùm est, cætera concomitanter.

10. *Huiusce Sacramenti reliqua edisseras, precor, mysteria.* Ita in ordine ad species Christi præsentia se habet, vt totus Christus sub singulis specierum partibus diuisis sit, sub iisdem totus coniunctis. Profectò moueri Christi Corpori per accidens conuenit. Ab agentibus naturalibus alterari, neque per accidens conuenire affirmo, sicuti neque videri ab oculo corporeo; nec videre, aut audire seu alias actiones externorum sensuum exercere. Cùm desinit in Sacramento esse, aliqua ratione mutatur accidentaliter, neque species deserit, nisi quando alia succedit substantia. Christus ipse non videtur in se, cùm in Eucharistia visibiliter apparet, nec eius caro, vel sanguis, sed color & figura tantùm exterior, illum

828 *Moralis Theologia Tract. VII. Sacramenta,*
illum repræsentans; ideo consumendus non est, sed decenti
loco conseruandus. Certè ipsæ species post consecrationem
absque substantia remanent, & cætera quidem accidentia hæ-
rent in quantitate, quæ sine substantia miraculosè existit.
Agunt autem, & patiuntur vt antea, & misceri etiam queunt.
Denique in hoc Sacramento Christus interno, & externo cul-
tu Patriæ adorandus est, absoluto quidem, & perfectio, ac si
propria in specie viseretur.

11. *Quosnam Sacramentum ipsum in animam, gignit effectus?*
In primis auget gratiam iustificantem. 2. Sacramentalem
gratiam, ad vitanda peccata, charitatísque feruorem cum
speciali spiritus dulcedine confert. 3. Condonat venialia
tum immediatè ex opere operato, tum mediatè charitatis
excitando fauorem. 4. Temporalem pœnam non nisi mediatè
remittit excitando charitatem. 5. Primam gratiam aliquan-
do per accidens confert.

12. *Quanam dispositio requiritur ad huiusmodi effectus re-
cipiendos?* Vt augmentum gratiæ quis recipiat, in gratia esse
debet; vt auxilia specialia, & feruorem charitatis, actuali gra-
tia, & attentione est opus; vt venialium remissionem obti-
neat, eorum complacentia debet abesse; vt pœna temporalis
condonetur, actualis requiritur deuotio; vt denique primam
gratiam per accidens obtineat, veram, & supernatura-
lem attritionem de peccato mortali obliuio habeat neces-
sarium est.

13. *Quandonam hi conferuntur effectus?* In ipsa sumptione,
in eoque temporis momento, quo verum sit dicere, aliquid
Sacramenti ex ore in stomachum esse traiectum.

14. *An placet illa opinio docens aliquam maiorem gratiam con-
ferri, quandiu species in stomacho manent?* Minimè; quia si de
gratia ex opere operato sermo sit, tota in instanti iuxta dis-
positionis mensuram confertur.

15. *In corpore autem quosnam effectus parit?* Primò, fomi-
tem moderatur, cogitationes & effectus ad eum finem ac-
commodatos excitando. 2. Gloriam resurrectionis imper-
tit, dum auxilium speciale confert, ad perseuerandum in
gratia. 3. Specialis vnio ratione eius fit inter Christum,
& suscipientem vi Sacramentalis vnionis cum spirituali
coniunctæ.

CAPVT IV.

De Ministro Eucharistia, eamque suscipiente.

16. **Q**uam Minister consecrationis Eucharistia? Ordinarius ac necessarius solus Sacerdos est, inferior illo non sufficit.

§. I.
De Ministro.

17. **Q**uidnam ei præstandum? Necessum est eum intentionem habere faciendi quod Ecclesia facit; & integra verba proferre. *Fides aut bonitas deest.* Non ideo quidquam deest valori consecrationis & formæ. *Plures concurrunt ad consecrandum Sacerdotes.* Si partialiter, nihil efficient; si totaliter, & eodem tempore formam absoluant, omnes consecrabunt; si ex iis vnus altero prior, qui prior absoluit, solus consecrat.

18. **D**ispensator Ordinarius Eucharistia quam? Sacerdos est Diuino iure; Diaconus autem tantum Episcopi, vel Sacerdotis iussu.

19. **A**n licitum usum quid aliud requiritur? Debet Sacerdos iurisdictionem, vel Ordinariam habere, qualem Episcopus, & Parochus habent; vel delegatam, qualem alij eorum permissu, etiam si ab Ordinario non essent approbati.

20. **P**ossunt ne Regulares die Paschatis ministrare Eucharistiam? His tantummodo, qui præceptum communicandi in parochia iam impleuerint.

21. **A**n obligatio Eucharistiam ministrandi? Duplex quidem adest obligatio, vna officij ratione habita ex iustitia, v.gr. Pastor tenetur ministrare quoties oues rationabiliter, & opportunè Eucharistiam petunt; altera ex charitate, quæ tantum in necessitate obligat.

22. **V**t dignè dispensetur Eucharistia, obseruanda ne aliqua circumstantia? Ita planè. In primis, loci, vt in Ecclesia, non in priuata domo ministretur. Deinde temporis, vt non interdicti tempore, nisi cum moderatione proprio in loco assignanda. Denique vt non sit in statu peccati mortalis. Scio probabile esse huiusmodi dispositionem non requiri, de quo in Resolutionibus. Adde publico peccatori dandam non esse, occulto autem publicè petenti danda, secus si petat occultè.

23. *Quinam*

§. 2. 23. *Quam capax excipiendi Eucharistiam?* Solus & omnis homo baptizatus. Nec infans, nec amens, nec peccator incapaces sunt. Neque emergumeni, neque condemnati ad mortem excluduntur.

24. *Quinam verò obligantur?* Omnes fideles adulti, qui si ratione uti non possint, ad Pastorem attinet definire, an iis sit ministranda Eucharistia. Porro non statim ac homo ad usum rationis peruenit, obligatur, sed aliquod expectari tempus potest. Ideo eximo moraliter non ante decimum annum concedendam, nec ultra decimum quartum differendam esse communionem.

25. *Quotuplex Eucharistiae usus?* Triplex, Sacramentalis, spiritualis & uterque simul. Frequentior quidem usus melior, quam rarior; Dominicis diebus etiam à coniugatis laudabiliter sumi assero: bis in vnaquaque hebdomada, aut tertio quoque die spirituales viros aut fœminas communicare satis; quotidiana enim Communio seculares omnino à seculi curis (spirituali fame pressos) requirit abstractos.

26. *Licet ne seculari sub utraque specie recipere?* Per se malum non est; iure tamen prohibitum, legitima tamen de causa posset etiam laicis in eo summus Præsul dispensare.

27. *Quidnam in animo necessarium ad dignam Eucharistia sumptionem?* Animus iustificante gratia præparandus est, hausturo planè iudicium cum mortali crimine accedente. Qui veniale tantum peccatum habet non indignè absumit, sed aduertenter sine displicentia illius accedens, venialem culpam incurrit.

28. *Necessarium ne est, Confessionem præmitti Communioni?* Diuino quisque præcepto tenerur, si probabilem habeat peccati mortalis conscientiam, vel dubiam, & dubium deponere non valeat, Confessionem præmittere. Scio à præcepto huiusmodi excusare communicandi necessitatem, si grauis sit, & absque infamia, vel sine scandalo non possis omittere, deficiente quidem Confessario. Eius loco Contritionem existimatam habere curabis cum proposito quamprimum confitendi, si Sacerdos sit.

29. *Datur ne tertium tempus, in quo post lethale peccatum quis ab eius susceptione debeat abstinere?* Non datur; per se enim loquendo, sumere semper potest, si contritus de crimine, confessusque fuerit, etiam si paulò ante deliquisset. Ratione tamen aut scandali, aut periculi relabendi abstinendum esset.

30. Corporis iudica preparationem. Qui leprosus est, à publica sese celebratione absteat. Si fluxus seminis aut menstrui sanguinis adest, tempus in quo cessarint expectetur. Si culpabilis pollutio, pœnitentia præmittatur.

31. Quid, si supersint adhuc turbæ cogitationes, & mentis euagationes inde exorta? Me consiliario per integram diem communio differatur, nisi aliqua necessitas perurgeret. Requiritur præterea naturale ieiunium. Quod si à media nocte ad Communionem vsque ieiunus non sis, omnino tibi abstinendum est; alioquin etiamsi minimum quid per modum cibi aut potus assumpseris, sine mortali peccato non poteris communicare.

32. Quid si articulus mortis instaret? Si articulus mortis, vel periculum probabile mortis adesset, in quo per modum Viatici Eucharistiam sumere necessum esset, potest sumere non ieiunus. Item si fortè ita sacrificij inchoati perfectio requireret.

33. An ob Viaticum alteri conferendum, quando non adest consecrata Hostia, possit Sacerdos non ieiunus facere sacrum? Probabile quidem non ieiunum celebrare posse; quia etsi per se loquendo spectata Sacramenti dignitate maior eius ratio esset habenda, quàm priuatæ alterius vtilitatis, vti Filliucius contrariæ sententiæ assertor arguit: tamen considerata eiusdem Christi mirabili dignatione saluti ægrotantis consulendum est; ne Viatico priuatus fortè ad accidentalem illum primæ gratiæ effectum necessario, priuetur & gloria.

CAPVT V.

Praxis circa materiam de Eucharistia Sacramento
ex Societatis IESV schola.

34. Sacerdos debet esse Eucharistia Minister, & ad consecrandum debet intentionem adhibere: rogo, an ad vitandam mortem, minante hæretico, se illum occisurum, nisi totum panem, qui apud forum est, consecraret, possit sine intentione verba præferre? Aliquis externus asseruit, sed Palus tom. I. tract. 2. d. I. part. I 3. num. 8. Probabilis negauit. Teneatur quidem necesse subire, ne scandalum excitet fidelibus, hæreticisque occasionem exhibeat irruentæ in panem sacrilego procul dabo affectu.

§. I.
De Mi-
nistro
Eucha-
ristia,
Pal.

35. Potest

35. *Potest ne quis in necessitate laicus se ipsum communicare? Si esset in articulo mortis, nec adesset minister idoneus, posset. Sic Scotiae Regina subitura Martyrium. Layman lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 4.*
- Laym.
36. *An aliquis etiam potest communionem impertiri, in eadem constitutis necessitate? Valentia tom. 4. d. 6. quasi. 10. part. 1. Layman citat. & Coninch de sacr. qu. 82. art. 3. num. 23. affirmant; quia id nec naturali, nec diuino iuri repugnat. Can. autem peruenit loqui extra necessitatem. An non olim per laicos Euseb. Eucharistia ad aegrotos ferebatur teste Eusebio lib. 6. cap. 34. An non & nunc propter periculum irreuerentiae potest laicus Eucharistiam tangere, imò & se ipsum sacro pane reficere, ne Eucharistia in manus infidelium veniat. Granadus in 3. part. contr. 6. tract. 12. d. 1. num. 4. & Card. Lugo de Euch. d. 59. sect. 1. n. 22. subscribere.*
- Valent.
Laym.
Conin.
Euseb.
Gran.
Lugo.
37. *Potest ne Sacerdos se ipsum ex deuotione communicare ad magni Festi solemnitatem, cum Sacerdos alius non adsit, à quo possit Eucharistiam accipere? Potest (venia Filliuci) tom. 1. tract. 5. cap. 9. num. 285.) dummodo non adsit scandalum.*
- Filliuc.
38. *Adest Diaconus. Fagunde 3. part. 3. lib. 3. cap. 3. n. 7. A Diacono accipiat. Praepositus in 3. part. 9. 82. art. 3. dub. 1. moribundo Sacerdoti alius Sacerdotis defectu, à Diacono Eucharistiam deferendam. At tunc existimo Sacerdotem aegrotum, si potest, sibi suis manibus ministraturum: Diaconi verò ministerio, si non potest.*
- Fagund.
Præp.
39. *An mortale piaculum, Eucharistiam in lethali ministrare? Abnego cum Vasque 3. p. tom. 2. d. 136. cap. 3. num. 38. & aliis multis; quia ministrans Eucharistiam non efficit Sacramentum, & sic non est proximus Dei minister ad iustificationem causandam: sed tantum applicat velut actiua passiuus. Quod potiori iure procedit in laico Eucharistiam in necessitate ministrante.*
- Vasq.
40. *Licet ne petere Eucharistiam in articulo mortis à Sacerdote excommunicato denunciato, heretico, & ab omni eo, à quo peti potest absolutio; absente alio Sacerdote? Alij asserunt, si aegrotus alius Sacramentum non potuit recipere. At Suarez in 3. part. tom. 3. quasi. 82. art. 3. sect. 4. sine hac limitatione affirmat. Subscribo, dummodo non adsit scandalum.*
- Suar.
41. *Negat Confessarius indisposito peccatori absolutionem, petit ipse publice Communionem, scio debere conferre: rogo tamen, an secreto petenti possit abnegare? Asserit Vasque 3. p. tom. 3. d. 209. cap. 5. num. 51. quia si illud non frangitur, & Sacramen-*
- Vasq.

Sacramentum indigno non confertur. At *Fagundez part. 3. Fernad. lib. 3. cap. 10. numer. 23.* negat probabilius; quia illa abnegatio sigilli fractio est. Sigillum enim aded strictum, vt nec cum ipso poenitente liceat de Confessione sine eius licentia loqui.

41. *Licet ne peccatori occulto indisposito ad vitandum scandalum, particulam non consecratam ministrare?* Posse aliqui docent, dummodo ita particula occultetur, vt nec videatur, nec adoretur. Ast ego cum *Henriquez lib. 6. cap. 22. num. 4.* latius censuerim simulare Sacerdotem, se particulam in os peccatoris immississe, quod non semel absque periculo scandalii praestiti. Henriq.

42. *Licet ne laico moribundo non valenti accipere Eucharistiam sub specie panis, sub vini specie ministrare?* Certum est ex *Valquez in 3. p. tom. 5. d. 216. c. 4. num. 27.* laicum sumere posse Sacratissimum sanguinem, si conseruari non posset absque periculo, v. g. si species accrescerent, aut esset in manus hostium aduenturus. Hinc aliqui asseruere posse moribundo laico in casu expresso ministrari; quia praecipuum diuinum de communicando in articulo mortis Ecclesiastico de non ministrando, id laico sub specie vini, praeponderat. Monent Episcopi adhibendum consensum. Ast *Suar. in 3. p. tom. 3. d. 80. sect. 3.* contrarium docuit. Valq.

43. *Sci, Gracos suis in Ecclesiis teneri in fermentato, sicut Latini in azymo consecrare: rogo, an Gracus in Latinorum Ecclesia celebrans possit & debeat sua Ecclesia ritu consecrare?* Ex mente *Suar. in 3. part. tom. 3. disp. 44. sect. 3.* assero posse seruare proprium ritum, sed non teneri. At non potest Latinus in Templo Graecorum existenti apud suos, celebrare in fermentato, aut Eucharistiam in fermentato Latinis ministrare; quia hoc priuilegium non est locale, sed personale. S. 3. De Eucharistia materia. Suar.

44. *Si vinum est congelatum, vt saepe accidit in Germania, consecratur ne validè?* Ita quidem; quia vinum per congelationem non corrumpitur quoad substantiam, & potabile remanet in potentia; neque hoc Sacramentum consistit in vsu, sicut Baptismus. *Saa v. Missa, n. 2.* Saa.

45. *An consecratur licitè?* Minimè; quia est materia si non aliquatenus dubia, saltem non ita apta. *Coninch. de Sacram. q. 74. a. 5. num. 27.* Conia.

46. *Quid, si consecratum congeletur?* Sicut congelatum validè consecratur, ita si consecratum congeletur, non definit esse

Laym. esse consecratum. Ideo Missali Romano monente, debet liquefieri, & absumi. *Layman lib. 5. tractat. 4. cap. 2. num. 6.*

Fagund. 47. *Potest ne consecrari vinum mistum quod apud Hispanos Hypocras vocitatum?* Aliqui affirmant, dummodo non sit admistio, ad coctio talis, ut vinum corrumpat. At *Fagundez p. 1. lib. 3. c. 1. n. 17.* in hisce dubiis materiis consecrare in casu etiam necessitatis, sacrilegium asseruit; quia hoc sacramentum, aut non est necessarium necessitate medij: vel si necessarium, tunc solummodo cum debite ac reuerenter haberi potest.

Amic. 48. *An succus ex uuis passis elicitus sit materia sufficiens, aut hostia rubra, qua solemus literas sigillare?* De hostia negat *Amicus tom. 7. d. 16. sect. 3. n. 34.* esse materiam sufficientem ad consecrationem de vino affirmat.

Lugo. 49. *Scio vino admisceri debere modicum aquae; an obliget sub mortali?* Ita planè, licet parua materia; quia magna in significatione. *Lugo Card. de Euch. d. 15. sect. 2. n. 22.*

Laym. 50. *Quidnam de aqua immiscenda mera quantitate?* Addi posse decimam, vel octauam partem quantitatis vini *Laym. lib. 5. tract. 3. c. 2. n. 9.* docet; quia aqua non prius conuerti debet in vinum, ut vertatur in sanguinem: sed in sanguinem immediate conuertitur. *Lugo Card. d. 4. sect. n. 48.* Scio *Suarium sect. 4.* contrarium asseruisse.

Conin. 51. *Dixisti, materiam consecrandam debere esse praesentem, & certam ex Ministri intentione: rogo, si ferantur ad altare particula consecranda, & in cornu epistolae collocentur, nec est Sacerdos uideat, numerunt consecrata?* Minimè; quia voluntas in omnino incognitum non defertur. *Coninch in 3. p. 9. 74. a. 2. dub. 3. num. 39.*

Suar. 52. *Sacerdos in sacristia habuit intentionem consecrandi particulas, quarum consecrationis tempore in cornu epistola existentium extra corporalia, obliuiscitur: num habenda, & consecrata?* Negat *Suarium disp. 41. sect. 6.* quia Sacerdotis intentio non fuit particulas in loco indecenti consecrare. Alij affirmant; quia Sacerdos consecrandi habuit intentionem, quam non reuocauit. Porro *Præpositus in 3. p. 9. 74. a. 2. dub. 3. n. 19.* docet huiusmodi particulas reuertenter habendas, nec tamen sub dubio distribuendas seorsim; sed post certam Missæ Hostiam absumentas à Sacerdote, aut post certas particulas à fidelibus.

Præp. 53. *An guttula vini separata in calice ab eo, quod adest in fundo, remaneant consecrata?* Ex vi particulae *Hic Sacerdos solum*

solum intendit id, quod per modum vnius adest in calice, consecrare; vnde guttulæ illæ separatæ minimè consecrantur. *Layman. lib. 5. tract. 4. c. 2. n. 14.*

Laym.

54. Dixisti formam consecranda Hostia, Hoc est enim corpus meum, Calicis autem, Hic est enim calix sanguinis mei: De Eucharistia, Enim, essentialem non esse, nec peccare mortaliter, charistia qui illam sine contemptu, & scandalo omitteret: rogo, an hæc forma: Hæc est caro mea pro Hostia consecratione sit valida?

§.3.

Granado in 3. part. contr. 6. tract. 8. d. 5. num. 5. validam docet *Granad.* quia Christus ad signandum corpus suum, sæpe carnis nomine vsus est.

55. Num hæc forma sit valida: Hic est corpus meum? Si rō Hic, sit adverbium locale, forma non est valida, quia mutatur significatio. Si autem est pronomen masculinum, forma valida est; quia est mutatio accidentis, & grammaticalis. *Granado.*

Granad.

56. Quidnam de hac forma: Hoc est corpus meum, vel Meum est hoc corpus? Invalidam putat *Fagundez part. 3. c. 78. c. 2.* quia pronomen Meum utrobique sumeretur possessivè hoc sensu: Hoc corpus ad me pertinet. Vnde mysterium conversionis non exprimeret.

Fagund.

57. Eucharistiam conferre augmentum gratiæ scio: quando? Quando perfectè sumitur, id est, deglutitur. *Henri- quez lib. 8. cap. 23.* At *Becanus de Sacram. cap. 22. q. 6. num. 2.* cum Hostia sumpta est, quamvis non sit transmissa. Alioquin ægrotus præ infirmitate transmittere non valens, haud gratiam acciperet.

§.4.

De Eu-

charistia

effecti-

bus.

Henriq.

Becan.

Henriq.

58. Semel transmissa excitato vomitu, à peccatore emititur: confertur ne gratia? Ita planè *Henriquez num. 1.* auctore.

59. An gratiam causet toto tempore, quo in stomacho commoratur, aut toto absorptionis tempore? Non; quia si ita esset, sub multis Hostiis communicans potioris conditionis existeret; quod profum falsum. Monet tamen *Coninck de Sacram. c. 79. a. 1. d. 2. n. 42. concl. 5.* gratiam sacramentalem augeri per accidens, si dum species integræ manent in pectore, dispositio communicantis plurimum actuum charitatis exercitamentis, accrescat.

Conin.

60. An Communio sub utraque specie uberiorem gratiam causet; quam sub vna? Respondet *Hurrado Compl. de Euch. d. 10. diffic. 6.* affirmatiuè; quia qualibet species ratione sui diuersimodè gratiam significat, & confert; ergo vnaqueque specialem gratiam producit.

Hurr.

836 *Moralis Theologia Tract. VII. Sacramenta,*

Suar. 61. *Potest ne quis ita communicare, ut nec gratiam consequatur, nec peccatum committat?* Suarius tom. 3. disp. 63. sect. 2. affirmatiuè respondet. v. gr. si quis post diligens conscientia examina, non recordatus peccati, quod se vera habet, sine vlllo dolore ad Sacramentum accederet. Is non peccabit, quia de peccato, cuius non recordatur, dolorem elicere non tenetur; nec gratiam acquireret, quia peccati obice impeditus est.

§. 3. 62. *Peccat ne venialiter, qui ante Confirmationem recipit Eucharistiam?* Non (Præpositus in 3. p. 9. 72. a. 8. num. 38. ait) quia vsus Ecclesie, quod Baptismus Confirmatio sequetur, iam exoleuit.

Eucharistiam. 63. *Fatuitas ne impedit Eucharistia receptionem?* Impedit perpetua. Si aliquando sui compotes fuerint, nec constati mortali in culpa euasisse amentes, eis saltem in mortis articulo est impertienda, in quo ex præcepto diuino eam accipere tenebantur. Henriquez lib. 8. c. 41. n. 3. docet semel dandam semel in anno, nempe ad annua Communionis præceptum implendum.

Hurt. 64. *Peccat ne bis, qui in peccato lethali non ieiunus acciperet Eucharistiam?* Aliqui asserunt; quia Religionis virtus bis diuersimodè violatur. At Hurtado de Sacrament. disp. 5. diff. 1. vnum tantum peccatum, grauius quidem esse docet; quia duæ illæ malitiæ eidem virtuti Religionis eodem modo opponuntur, id est, contra reuerentiam debitam Sacramento.

Præp. 65. *Ieiunium naturale ad Eucharistiam necessarium extra necessitatem, admittit ne paruitatem materia?* Præpositus asserit esse præceptum Ecclesiasticum, & intelligendum eo modo, quo Ecclesia in Quadragesima, & Quatuor temporibus præcipit ieiunium. Colligiur hinc paruitatem admitti materia. Addunt alij peccatæ venialiter, qui post modicum cibum Synaxi reficitur. At Gaspar Hurtado disp. 9. diff. 15. improbens merito opinionem vtramque, asserit materia paruitatem non esse admittendam; quia Ecclesia non prohibet sumptionem cibi, aut potus ante Communionem; sed Communionem post cibum, vel potum; quod præceptum per Communionem post cibum, vel potum modicissimum violatur.

Granad. 66. *Scio aliquid per modum saliuæ traiectum permitti quidnam id?* Respondet Granado in 3. part. contr. 6. d. 8. num. 8. per modum saliuæ traieci minimum, quod inaduertenter traiecitur. Henriquez apud ipsum, si musca in os apertum calu intrauerit

intrauerit. Alij aquæ stillam ad captum putaminis auellanæ inaduertenter absumptam. Non admiserim quantitatem hanc, sed nimium scrupulosos erudicim.

67. *Franci ne naturale ieiunium solum, aut puluis herba illius, qua Tabaco vocatur?* Respondeo ex *Præposito in 3. p. Præp. q. 80. a. 8. sub. 1. n. 39.* per os sumptum in folio non frangere, nisi deglutiat. Addit *Cannerus tom. 4. l. 5. q. 4. 8. n. 1.* neque si Tann. quid illius saluæ incorporatum traicitur in stomachum. De fumo idem asserendum *Granado in 3. p. contr. 6. tract. 10. Granad. d. 8. n. 4.* putat etiam si sit tantæ quantitatis, ut ad aliqualem nutritionem sufficiat; qui fumus non sumitur per modum cibi. De puluere autem idem omnino censeo; quia ad hoc ieiunium obseruandum solum prohibetur cibus, & potus. At, *Fagundex adnotante p. 1. lib. 3. c. 5. n. 14.* ieiunium non violatur, nisi cibus & potus per os sumptus in stomachum vitali quidem actione comestiuæ, & potatiuæ traiciatur. At puluis per nares sumitur, per quas (ait *Suar. in 3. p. tom. 3. d. 68. sect. 4.* qui *Suar.* aliquantulum aquæ traiecerit, non violat naturale ieiunium.

68. *Frangit ne terra, charta, moneta, plumbum, aurum, & huiusmodi materia?* *Gran. contr. 6. tract. 10. l. 8. num. 6.* asserit. *Gran.* Negandum tamen censeo; quia ieiunium naturale & Ecclesiasticum solum differunt, quod in illo non datur paruitas materiæ; in hoc datur. Ergo quidquid in magna quantitate non violat Ecclesiasticum, non potest naturale violare. Porro *Card. Lugo de Euch. d. 15. sect. 2. n. 20.* plumbum, &c. in quauis *Lugo.* quantitate absumpta comedentem asserit ieiunium in Vigilia non frangere.

69. *Quid de reliquijs cibi diei præcedentis dentibus atherere soluis?* *Valq. in 3. p. tom. 3. d. 11. c. 4. num. 30.* asserit frangere si ex *Vasq. industria deglutiantur, secus si casu.* At *Comach de Sacr. q. 80. Conin. a. 8. num. 47.* non violare putat; quia reliquiæ illæ pertinent potius ad prælapsæ diei, quam præsentis comestionem; & quia per modum saluæ absumuntur, cum ab extrinseco non adueniant.

70. *A quam hora incipit naturale ieiunium?* A primo pulsu duodecimæ noctis. Si vnicum horologium, non est ad aliud appellatio. Si plura post duodecimam vnus comedas, postea communicare, alio postmodum personante; quia plura diuersa horologia se habent uti plures probabiles opiniones, nisi tantum primum valde sit iustum. Sic *Sanchez de Matrim. Sanch. tom. 1. lib. 2. d. 41. num. 4.*

71. *Dubito, num post mediam noctem aliquid absumpserim: possum ne communicare?* Negat *Fagundex pr. 3. lib. 3. cap. 5. Fagund. num.*

Laym.

num. 18. quia possessio stat pro præcepto, non pro communicante. At ex *Laymani* mente *lib. 1. tract. 1. c. 5. §. 4. num. 36.* puto posse communicare, si deponat dubium practicum, etiamsi in dubio speculatio maneat. Ait enim Doctor non teneri à Communionem abstinere qui aliquid ruminans, dubitat, an deglutierit; si in utramque partem inclinare possit.

Tolet.

72. *Potest ne infirmus communicare post potionem, ad implendum præceptum Ecclesiasticum?* Afferit *Toletus lib. 2. c. 23. num. 4.* si potio absque graui nocumento differri non possit.

Præp.

Negat autem *Præpositus in 3. par. quæst. 80. ar. 8. dub. 2. num. 41.* quia Communio posset differri: Ecclesia enim non intendit obligare ad Communionem eum, qui ieiunus non potest excipere.

Vasq.

73. *Quotiens potest infirmus in eadem ægritudine per modum viatici Eucharistiam recipere?* Semel inquit *Vasquez in 3. part. tom. 3. d. 211. cap. 4. num. 38.* quia per vnã Communionem præcepto Communionis satisfacit.

Gran.

Granadus autem & alij multi asserunt posse sæpe; quia hoc Sacramentum non solum datur ægroto vt satisfaciat præcepto, sed etiam in præsidium aduersus tentamina. Lege Auctorem in *3. par. contr. 9. tract. 10. d. 8. num. 8.* Addit *Layman. lib. 5. tract. 4. cap. 6. n. 10.* ex iusta causa. v. gr. si difficile à Communionem abstinere, quia assuetus ob deuotionem sæpe communicare, posse statim altera die, dum modò mortis periculum instare videretur.

Laym.

74. *Potest ne dari Eucharistia ei, qui eadem die plectendus esset capite, non ieiuno?* Ita quidem; quia tenetur in mortis articulo ex præcepto diuino communicare. Vnde qui postquam inscius sententiæ capitalis instantis comedit, indicta mortis instantia, debet tanquam ægrotans grauiter se ecclesiæ munire viatico. *Hurtado de Euch. d. 9. c. 16.* Addit *Saenz Eucharistia, num. 2.* dari posse viaticum damnato (vbi eadem die cruci addicuntur) vna hora ante patibulum.

Hurtad.

75. *Post Missam particula in patena conspiciatur: quid gereret Sacerdos?* Sumere non potest non ieiunus; quia conuiuium finitum est Nisi fragmentum non possit decentius asseruari, quam absumi. Si plures Missæ Sacerdoti ieiuno tradatur in Missa suo tempore absumentia particula. Si vna Missa tantum, & Sacramentum seruari non assolet: absumat eam non ieiunus; quia maiori irreuerentia seruaretur.

Fagund.

Lugo.

Granad.

Fagundus, præc. 3. lib. 3. cap. 5. num. 3. Et nuper *Cardin. Lugo de Euch. d. 14. sect. 4. num. 82.* Porro *Granado d. 8. num. 11.* non damnat Sacerdotem, qui antequam vestes sacras exuit, particulam absumentiam; quia hanc non communionem

nionem nouam existimat, sed præcedentis imperfectio-
nem.

76. *Recordatur Sacerdos in altari, se non ieiunum accessisse: quidnam præstabit?* Si post consecrationem, Sacrificium per-
ficiat. *Coninch. de sacr. quæst. 80. art. 8. num. 63.* Ante conse-
crationem, deferat altare, nisi infamix aut scandali adsit pe-
riculum. Idem de communicaturo accedenti ad communi-
cantium mensam, ex sententia *Præpositi in 3. part. quæst. 80. Præp.*
dub. 2. nura. 4. & aliorum.

77. *Licet ne Sacerdoti non ieiuno celebrare, ad conferendum
vaticum moribundis?* Negat *Hurtado de Euch. d. 9. diff. 17.* Hurtad.
quia maior ratio habenda reuerentiæ huic Sacramento de-
bita, quàm proximi vtilitati. At *Granado in 3. part. contr. 6. Granad.*
tract. 10. d. 8. num. 12. docet non solum posse, sed & teneri Sa-
cerdotem Charitatis lege diuina, quæ debet præcepto Eccle-
siastico communicandi ieiunè præferri. Porrò *Layman lib. 5. Laym.*
tract. 4. cap. 6. num. 21. in casu necessitatis id asserit, si scilicet
moriturus aliud Sacramentum pœnitentiæ, aut Extremæ vn-
ctionis suscipere non potuisset, & cessasset scandalum.

78. *Est ne lethale pisculum, ad Eucharistiam accedere cum
peccati mortalis dubio?* Scio *Granadum* mitius fuisse opina-
tum in *3. part. contr. 6. tract. 10. d. 7. num. 13.* Ast asserendum,
peccare mortaliter, qui cum dubio mortalis accedit; quia
sicut tenemur peccata certa, vt certa confiteri: sic dubia vt
dubia tenemur aperire.

79. *Potest ne sine veniali accedere Eucharistiam, qui in-
culpabilem pollutionem pariatur ipsa die, aut rei illicitè dum ope-
ram confiteturi* Consulendum ei, vt à Communionem abstineat,
si non adsit famæ periculum. Si timetur scandalum, potest à
leui piaculo immunis communicare. Si non timetur, peccati
venialis reus Eucharistiam accipiet. *Card. Lugo de Euchar. Lugo.*
d. 15. sect. 1. num. 4.

80. *An liceat die feria sexta in Parasceue Communionem
recipere?* Licet; quia Ecclesia nullam limitationem indicit. §. 6.
Consuetudo abstrahit fideles valentes ea die ab Eucharistia De Eu-
receptione in signum maioris. Fateor, sed puto huiusmodi con-
suetudinem non necessitatem, sed solummodo congruitatem Sacra-
inducere. Sic *Hurtado de sacrif. d. 4. diff. 3.* mento
var. a.

81. *Licet ne quocunque diei hora etiam post meridiem cui-
bet communicare?* Affirmat *Azor part. 1. lib. 10. cap. 25. quæst. 7.* Hurt.
ieiuno licere, si absit scandalum. At *Coninch. de sacr. quæst. 8. Azor.*
art. 10. num. 85. docet ex reuerentia non esse permittendum. Conin.
Porrò ego nulla irreuerentia Sacramentum affici, si alia cun-

840 *Moralis Theologia Tract. VII. Sacramenta,*
et reuerenter expendantur, praesertim si Iubilaei, aut confusio-
nis fidelium causa Communio in vesperum differatur.

82. *In Calicis consecratione quis dicit, Hic est Calix: consecrat ne? Maxime; quia licet Calix habeat aliam significationem, quam Calix, tamen ex communi modo percipiendi idem sonat in consecratione. Suarius sic.*

Suar.

83. *Est ne veniale, accedere ad Eucharistiam ipso die habita copula à coniugatis? Ita planè ex Sanchez doctrina, ob Sacramenti reuerentiam. Ego autem, tanti viri venia, assero, suadendum illis quidem, vt tunc à copula abstineant, non tamen vt non accipiant Eucharistiam, posito quod non abstinuerint.*

Sanch.

Henr.

84. *Ad linteam quis adit, communicare paratus, & recordatur alicuius peccati mortalis in Confessione per obliuionem omisi: tenetur ne ante Communionem ad Confessarium rursum accedere? Excusari ob Sacramenti reuerentiam Henricus docet. Ego autem non ex reuerentia excusari affirmo, sed ne detur occasio suspicando adstantibus simul, vel ipsi Sacerdoti celebranti. Idem dicendum de Sacerdote stante ad altare: sufficit enim vtrique tunc elicere Contritionem cum proposito postea confitendi. Num debeat tali in casu in quacumque temporis angustia ante Communionem actum Contritionis elicere? Valquez, & Hurtado asserunt non teneri. Teneri equidem, me auctore; quia potest, cum Deus semper sit paratus auxilium praebere.*

Valq.

Hurt.

Suar.

85. *Quando Regulares celebrant, in priuatis Oratorijs possunt alijs Eucharistiam ministrare, non obstante Episcopi prohibitione? Posse Suarius iudicat, cuius sententia adhaerisco.*

Valq.

Simul

86. *Dixisti Sacerdotem ministrantem alijs Eucharistiam non peccare moraliter: si grauitè delinquit sacrum indignè faciendū quoniam modo leuiter ministrando peccat? Ex doctrina Valquez respondeo. Quia ministrans est tantum veluti applicans actiua passiuus. In alijs autem Sacramentis conficit, & ministrat. In Eucharistia conficit, quando sacro dat operam. Sic superius.*

Præp.

87. *Parochus Eucharistiam ministrat indigno: rogo an duplici peccato illigetur & contra proprium officium, & ex cooperatione peccati proximi? Cum Praeposito assero vnico peccato teneri, quod Sacramentum conferat indigno; id enim necessarium inuoluit vtrumque.*

88. *Quoniam modo se habebit Parochus, cum Praelatus erga eos, qui sunt in mortis articulo constituti? Ager sex aut octo diebus*

diebus antequam in periculum mortis incideret, communicavit? Consulendum ei ut iterum Eucharistiam per modum Viatici accipiat. Verum ad id non obligatur, cum præceptum de Eucharistia ante mortem sumenda iam impleverit. Sic

Laymanus. Mandè communicavit valens, aut sacrum fecit, & à prandio incidit in mortis periculum? Potest iterum com-

municare conformiter sententiæ afferenti per priorem illam communionem non esse præcepto diuino communicandi in articulo mortis satisfactum. Ita *Hurtado*, vberius tamen

Christophorus Garcia ex nostra Societate Metimnensis, cuius opera moralia ægregiæ quidem notæ iam iam lucem aspicient. *Fillucius* præterea adnotat, si Eucharistia ob mortis

periculum sumpta sit à non ieiuno, posse iterum ita accipi sexto post die. Vberiori permissione *Laymanus* docet ei, qui assuetus frequenter communicare aut sacrificare propter deuotionem ac desiderium ægrè abstineat, permitti posse, ut altero statim die communicet non ieiunus, dummodò mortis

periculum instare videatur. Præterea *Hurtado Complutensis* censet generatim ab infirmis non ieiunis posse Eucharistiam

toties sumi, quoties à sanis ieiunis; quia ab hac lege in Concilio Constantiensi infirmi sine vlla limitatione excipiantur, Denique *Propositus* asserit ægroto laboranti difficul-

tate aliquid transmittendi, posse communionem dari imposita hostiæ particula cum vino in cochleari, argenteo scilicet, propter reuerentiam Sacramenti.

89. An possit Sacerdos (rursus quæsierim) non ieiunus aliquando consecrare, aut sumere Eucharistiam? Quatuor in casibus posse assero cum *Henriquez, Vasquez, & Proposito Primò*,

1. si aquam pro vino infusam hausit; debet propter sacrificij integritatem vinum consecrare & absumere. 2. Quando post

haultum calicem, & ablutionem videt reliquias hostiæ in patena, vel corporali. 3. Quando post consecrationem moritur Sacerdos, aut superueniente ægritudine, non potest perficere

sacrum, debet alius etiam non ieiunus succedere, si ieiunus non adsit, qui possit sacrificium perficere. 4. Quando post consecrationem recordatur se non esse ieiunum. Nam si ante consecrationem recordaretur, deberet ab altari recedere, nisi id sine nota fieri non posset.

Circa ieiunium hoc naturale aliquas adhuc occurrentes quotidianæ difficultates euolue. Misit Sacerdos in os aliquid sacchari ante somnum, & dubitat an post mediam noctem aliquid in stomachum transmisserit? Non potest illo die celebrare; quia ieiunus non est. Ex proprijs unguibus quis aliquid

degluuit,

GGg 5

842 *Moralis Theologia Tract. VII. Sacramenta,*
deglutiuit, vel papyri, vel sanguinis ex proprio vulnere manan-
tis, vel quid simile absumpsit? Potest communicare, aut cele-
brare; quia illa haud habent cibi, potus, aut medicinae ra-
tionem.

EXAMEN VII.

Circa materiam de Sacramento Extremae
Vnctionis.

CAPVT PRIMVM.

De Extrema Vnctionis materia & forma.

1. *Vid est Vnctio Extrema? Sacramentum, seu*
Vnctio olei consecrati, ægroti periclitantis
corpori adhibita sub præscripta forma ver-
borum.

2. *Quandonam hoc Sacramentum institutum fuit? A Chri-*
sto quò ad materiae & formae designationem in nocte Cenae
efformatum est; quò ad potestatem verò post Resurrectio-
nem, cum absoluedi Apostolis potestatem impertit.

3. *Materiam Extrema Vnctionis assigna. Remota quidem*
Oleum est oliuarum ab Episcopo necessariò benedictum,
(nisi specialis adfit à Pontifice Sacerdoti concessio:) prox-
ima ipsamet vnctio quæ sensuum organis quinque necessariò
adhibenda.

4. *An ex præcepto, alia corporis partes inungenda? Pedes*
ac renes in viris, vbi ea consuetudo viget; in renibus autem
ob decentiam in fœmina omittitur.

5. *An vnctionum ordo necessarius sit? Profectò de Sacra-*
menti necessitate non est; seruandum tamen assero consue-
tudinem, vt scilicet prius oculi, tum aures, &c. inungantur.

6. *Formam indica. * PER ISTAM SANCTAM VNCTIO-*
NEM, ET SVAM PISSIMAM MISERICORDIAM INDVLGEAT
TIBI DEVS QVIDQVID PER VISVM, &c. DELIQVISTI.
Quæ quidem in singulis membris inungendis est repeten-
da, modo proferendo deprecatiuo.